

CHUYÊN ĐỀ
NHỮNG ĐIỂM MỚI CỦA CHỈ THỊ SỐ 20-CT/TW, NGÀY 20-01-2018
CỦA BAN BÍ THƯ “VỀ TIẾP TỤC TĂNG CƯỜNG, NÂNG CAO
CHẤT LƯỢNG NGHIÊN CỨU, BIÊN SOẠN, TUYÊN TRUYỀN,
GIÁO DỤC LỊCH SỬ TRUYỀN THÔNG”

PGS, TS. Nguyễn Danh Tiên

Viện trưởng Viện Lịch sử Đảng – Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh

Đảng Cộng sản Việt Nam từ khi thành lập đến nay đã lãnh đạo nhân dân ta giành được những thắng lợi vĩ đại trong sự nghiệp giải phóng dân tộc, xây dựng chủ nghĩa xã hội và bảo vệ Tổ quốc, viết nên những trang sử vẻ vang của Đảng của dân tộc. Nghiên cứu sâu sắc lịch sử Đảng là nhiệm vụ rất quan trọng nhằm làm rõ các chặng đường lịch sử và hoạt động đấu tranh của Đảng, tổng kết thực tiễn lịch sử dân tộc, làm sáng tỏ những bài học; những vấn đề lý luận của cách mạng Việt Nam, giáo dục truyền thống cách mạng của Đảng, bồi dưỡng lòng yêu nước, góp phần nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của Đảng trong thời kỳ mới.

Nhận thức sâu sắc, Lịch sử của Đảng là “một pho lịch sử bằng vàng”, là một tài sản vô cùng quý báu của Đảng và dân tộc, để nâng cao chất lượng và hiệu quả công tác Lịch sử Đảng, ngày 20-01-2018, Ban Bí thư ra Chỉ thị số 20 “*về tiếp tục tăng cường, nâng cao chất lượng nghiên cứu, biên soạn, tuyên truyền, giáo dục lịch sử Đảng*”. Chỉ thị số 20-CT/TW thể hiện nhận thức mới, tư duy mới của Đảng và sự quan tâm đặc biệt của Ban Bí thư đối với công tác nghiên cứu, biên soạn, tuyên truyền, giáo dục lịch sử Đảng trong giai đoạn mới. Để thực hiện hiệu quả Chỉ thị số 20-CT/TW, trước tiên chúng ta phải nắm chắc nội dung Chỉ thị, đặc biệt là sự phát triển về nhận thức và những điểm mới của Chỉ thị số 20-CT/TW so với Chỉ thị số 15-CT//TW. Điều đó được thể hiện ở những điểm sau:

Thứ nhất, nếu như Chỉ thị số 15-CT/TW của Ban Bí thư mới tập trung vào công tác nghiên cứu, biên soạn Lịch sử Đảng, thì Chỉ thị số 20-CT/TW đã khẳng định nội hàm công tác Lịch sử Đảng rộng hơn, không chỉ là công tác nghiên cứu, biên soạn mà phải trên cơ sở kết quả nghiên cứu lịch sử Đảng, lịch sử truyền thống, tăng cường và nâng cao chất lượng *công tác tuyên truyền, giáo dục* nhằm bồi dưỡng ý chí và tình cảm cách mạng, làm cho Lịch sử Đảng thấm sâu vào tâm trí của mỗi cán bộ, đảng viên và đông đảo quần chúng nhân dân, tạo động lực và năng lực nội sinh để đẩy mạnh sự nghiệp đổi mới, công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế. Từ nhận thức đó, cùng với việc khẳng định “*tiếp tục tăng cường, nâng cao chất lượng nghiên cứu, biên soạn Lịch sử Đảng*”, Ban Bí thư nhấn mạnh đến công tác “*tuyên truyền, giáo dục lịch sử Đảng*”.

Thứ hai, từ thực tế nhận thức và sự quan tâm của Đảng cũng như toàn xã hội chưa tương xứng với vị trí, tầm quan trọng của nghiên cứu, biên soạn, tuyên truyền, giáo dục lịch sử Đảng, Ban Bí thư yêu cầu phải: “*Đổi mới tư duy, nâng cao nhận thức trong toàn Đảng và toàn xã hội, trước hết là của người đứng đầu các cấp ủy, tổ chức đảng, chính*

quyền, Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể chính trị - xã hội các cấp về vị trí, tầm quan trọng của công tác nghiên cứu, biên soạn, tuyên truyền, giáo dục lịch sử Đảng đối với công tác xây dựng Đảng trong tình hình mới”.

Điểm khác so với Chỉ thị số 15-CT//TW là Ban Bí thư cho rằng, để tạo ra sự chuyển biến thực sự trong nhận thức cũng như tổ chức thực hiện hiệu quả công tác nghiên cứu, biên soạn, tuyên truyền, giáo dục lịch sử Đảng thì người đứng đầu cấp ủy, chính quyền, Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể quần chúng phải nhận thức đúng đắn, sâu sắc về vị trí, tầm quan trọng của công tác nghiên cứu, biên soạn, tuyên truyền, giáo dục lịch sử Đảng.

Ban Bí thư khẳng định, làm tốt công tác này không chỉ đóng góp trực tiếp đối với công tác xây dựng Đảng trong bối cảnh hiện nay, mà còn “phát huy truyền thống, lịch sử vẻ vang của Đảng, là cội nguồn sức mạnh, là động lực tinh thần to lớn cổ vũ toàn Đảng, toàn quân và toàn dân nỗ lực phấn đấu thực hiện thắng lợi sự nghiệp xây dựng, phát triển và bảo vệ Tổ quốc”.

Thứ ba, điểm mới của Chỉ thị số 20-CT//TW là ngoài việc giao nhiệm vụ chung cho cấp ủy, Ban Bí thư đã giao “trách nhiệm trực tiếp và thường xuyên là thường trực cấp ủy các cấp tăng cường lãnh đạo, chỉ đạo đối với công tác lịch sử Đảng”. Chủ trương này đòi hỏi thường trực cấp ủy các cấp phải sát sao hơn nữa trong chỉ đạo công tác lịch sử Đảng nhằm tạo ra sự chuyển biến về chất đối với công tác nghiên cứu, biên soạn, tuyên truyền, giáo dục lịch sử Đảng.

Ban Bí thư yêu cầu các cấp ủy Đảng chú trọng đến tính toàn diện của công tác Lịch sử Đảng, bao gồm: công tác sưu tầm, lưu trữ tư liệu; công tác nghiên cứu, biên soạn, xuất bản; công tác tuyên truyền, giáo dục. Các nội dung đó gắn kết chặt chẽ và bổ sung cho nhau, tạo điều kiện để nâng cao chất lượng và hiệu quả các công trình Lịch sử Đảng. Bên cạnh đó, thực hiện Nghị quyết Hội nghị lần thứ sáu Ban Chấp hành Trung ương Đảng, khóa XII “*Một số vấn đề về tiếp tục đổi mới, sắp xếp tổ chức bộ máy của hệ thống chính trị tinh gọn, hoạt động hiệu lực, hiệu quả*”, mặc dù không đề cập đến việc tăng cường tổ chức, bộ máy và cán bộ, song Ban Bí thư đặc biệt chú trọng đến việc nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ và đảm bảo cơ sở vật chất cho công tác Lịch sử Đảng. Ban Bí thư nhấn mạnh: Các cấp ủy Đảng “chăm lo xây dựng, đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ làm công tác lịch sử Đảng có kiến thức chuyên ngành sâu rộng, có bản lĩnh chính trị và tinh thần trách nhiệm cao; bảo đảm điều kiện, cơ sở vật chất, kinh phí cần thiết cho công tác quan trọng này”.

Thứ tư, để nâng cao chất lượng, đảm bảo tính khách quan, khoa học của các công trình Lịch sử Đảng nói riêng và công tác Lịch sử Đảng nói chung, Ban Bí thư chỉ rõ một số vấn đề quan trọng:

- Mở rộng loại hình các công trình Lịch sử Đảng. Bên cạnh các công trình chính sử thì phải quan tâm nghiên cứu: *biên niên sự kiện Lịch sử Đảng, văn kiện Đảng và các công trình nghiên cứu về quan hệ quốc tế của Đảng*. Trên thực tế, các công trình khoa học này là sự bổ sung, hỗ trợ lẫn nhau, góp phần tái hiện đầy đủ, toàn diện, khách quan sự ra đời, lãnh đạo cách mạng của Đảng và các Đảng bộ địa phương. Ở cấp Trung ương, Ban Bí thư đã nhất quán chỉ đạo theo tinh thần này. Việc đề cập đến trong Chỉ thị lần này *những loại*

hình công trình Lịch sử Đảng là định hướng để các tỉnh ủy, thành ủy chỉ đạo thực hiện tại địa phương mình.

- Chú trọng công tác sưu tầm, khai thác, bổ sung tư liệu, đặc biệt là khai thác tư liệu Lịch sử Đảng ở nước ngoài và khai thác tư liệu qua phỏng vấn nhân chứng lịch sử; đồng thời, coi trọng lưu trữ tài liệu theo phương pháp hiện đại “số hóa”. Chủ trương này của Ban Bí thư là sự khẳng định vị trí, vai trò quan trọng của công tác tư liệu đối với công tác Lịch sử Đảng, đúng như đồng chí Trương Chính, nguyên Trưởng ban Nghiên cứu Lịch sử Đảng Trung ương đã chỉ rõ: Công tác tư liệu và công tác nghiên cứu, biên soạn là 2 lá phổi của cơ thể, song công tác tư liệu phải đi trước một bước”.

- Đổi mới phương pháp nghiên cứu, biên soạn lịch sử Đảng theo hướng gắn liền với nghiên cứu, phát triển và vận dụng sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh và nghiên cứu lịch sử dân tộc. Đây mạnh hợp tác quốc tế trong nghiên cứu, sưu tầm tư liệu lịch sử Đảng ở nước ngoài và nghiên cứu lịch sử một số đảng cầm quyền trên thế giới.

Từ khi thành lập đến nay, Đảng luôn kiên định chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, vận dụng sáng tạo và phát triển phù hợp với thực tiễn Việt Nam; kiên định mục tiêu độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội; kiên định đường lối đổi mới. Nhờ quán triệt quan điểm đó, Đảng đã lãnh đạo nhân dân ta vượt qua khó khăn, gian khổ đấu tranh giành độc lập, thống nhất đất nước, xây dựng chế độ xã hội chủ nghĩa. Trong điều kiện mới, đổi mới phương pháp nghiên cứu, biên soạn lịch sử Đảng và lịch sử dân tộc là phải tiếp cận những phương pháp nghiên cứu khoa học liên ngành như: chính trị, kinh tế, xã hội học... nhằm phục dựng lịch sử một cách phong phú, sinh động, đa chiều. Đổi mới nghiên cứu, biên soạn lịch sử Đảng phải gắn liền với phát triển và vận dụng sáng tạo chủ nghĩa Mác-Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh. Thời gian qua, việc nghiên cứu lịch sử một số đảng cầm quyền trên thế giới còn hạn chế do mối quan hệ hợp tác quốc tế của Đảng và nhà nước chưa được mở rộng. Trong bối cảnh hiện nay, công tác đối ngoại, hợp tác quốc tế của Đảng và Nhà nước ngày càng sâu rộng heo hướng đa phương hóa, đa dạng hóa. Tình hình đó, tạo điều kiện cho việc đẩy mạnh hợp tác quốc tế trong nghiên cứu, sưu tầm tư liệu lịch sử Đảng ở nước ngoài, góp phần làm sáng tỏ và đầy đủ hơn hoạt động phong phú của Đảng. Trong bối cảnh mới, Đảng ta cũng rất cần học hỏi, nghiên cứu công cuộc cách mạng xây dựng và phát triển đất nước của các nước, các đảng cầm quyền trên thế giới. Vì vậy, cần phải tăng cường nghiên cứu lịch sử một số đảng cầm quyền trên thế giới để đúc rút, học tập các kinh nghiệm phục vụ cho công tác lãnh đạo của Đảng.

- Mở rộng hợp tác quốc tế trong sưu tầm, khai thác tư liệu, nghiên cứu khoa học và giới thiệu, quảng bá Lịch sử Đảng. Đây là điểm mới nổi bật của Chỉ thị số 20-CT/TW so với Chỉ thị số 15-CT/TW. Trong bối cảnh đất nước hội nhập sâu rộng với thế giới thì sự hội nhập của nền sử học nói chung và khoa học Lịch sử Đảng vừa là yếu tố vừa mang tính khách quan, vừa là đòi hỏi cấp bách để tiếp cận những nguồn tư liệu quý và nghiên cứu những khoảng trống trong Lịch sử Đảng; đồng thời, tạo cơ hội để học hỏi các phương pháp nghiên cứu mới và những đối tượng nghiên cứu mới, góp phần nâng cao chất lượng và hiệu quả công tác Lịch sử Đảng. Trong bối cảnh mới, việc giới thiệu với bạn bè quốc tế về lịch sử vẻ vang của Đảng và dân tộc là hết sức cần thiết để bạn bè quốc tế hiểu đúng về lịch sử của Đảng và dân tộc; từ đó, tăng cường sự hiểu biết lẫn nhau giữa

các quốc gia, dân tộc, tạo tiền đề đẩy mạnh sự hợp tác toàn diện giữa Việt Nam với các nước trên thế giới.

Thứ năm, nhận rõ những bất cập trong công tuyên truyền, giáo dục Lịch sử Đảng, Chỉ thị số 20-CT/TW nhấn mạnh đến “công tuyên truyền, giáo dục Lịch sử Đảng trong Đảng và toàn xã hội, đặc biệt là thế hệ trẻ”. Đây là nội dung hoàn toàn mới so với Chỉ số 15 - CT//TW. Điều này thể hiện sự quan tâm sâu sắc của Đảng đối với việc giáo dục truyền thống, bồi đắp tinh thần yêu nước, lòng tự tôn, tự hào dân tộc trên cơ sở thấm nhuần lời dạy của Chủ tịch Hồ Chí Minh: “Dân ta phải biết sử ta, cho tường gốc tích nước nhà Việt Nam”. Đó cũng là cách thức đề hoàn thiện nhân cách của mỗi người con đất Việt. Trong bối cảnh hội nhập quốc tế, để “hội nhập” mà không “hòa tan”, giữ gìn bản sắc dân tộc thì việc tuyên truyền, giáo dục cho mỗi người dân am hiểu lịch sử của Đảng và dân tộc là việc làm cần thiết, có ý nghĩa sâu sắc. Bởi lẽ, giữ gìn “truyền thống” và bản sắc dân tộc chính là phát huy sức mạnh mềm - sức mạnh nội sinh của dân tộc và đất nước trong bối cảnh mới.

Để công tác tuyên truyền, giáo dục Lịch sử Đảng đạt hiệu quả, Ban Bí thư yêu cầu Ban cán sự Bộ Giáo dục và Đào tạo chỉ đạo ngành giáo dục phải tiến hành một cách hệ thống, bài bản và ngay từ đối tượng học sinh phổ thông, bằng cách “đưa nội dung Lịch sử Đảng lồng ghép vào nội dung giáo dục Lịch sử dân tộc, giáo dục công dân trong hệ thống giáo dục quốc dân”. Chủ trương này là sự định hướng sát sao của Đảng, khắc phục những hạn chế trong thời gian trước đó của Bộ Giáo dục và Đào tạo về việc xây dựng chương trình học tập Lịch sử Đảng của các cấp học.

Cùng với việc tăng cường công tác tuyên truyền, giáo dục Lịch sử Đảng, Ban Bí thư chỉ rõ: thông qua kết quả nghiên cứu Lịch sử Đảng, kiên quyết bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng đi đôi với phản bác kịp thời, có hiệu quả các quan điểm sai trái, thù địch; đấu tranh chống các luận điệu phủ nhận, xuyên tạc chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh, xuyên tạc đường lối, quan điểm của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước; phủ định sự thật lịch sử và vai trò lãnh đạo của Đảng; vạch trần thủ đoạn thổi phồng những sơ hở, yếu kém của Đảng, Nhà nước ta trong công tác xây dựng Đảng, trong quản lý kinh tế - xã hội nhằm kích động tâm lý bất mãn, chống đối, chia rẽ nội bộ, chia rẽ khối đại đoàn kết dân tộc.

Thứ sáu, về việc tổ chức thực hiện, khắc phục những hạn chế trong quá trình phối hợp tổ chức thực hiện Chỉ số 15 - CT/TW, nhằm xác định rõ nhiệm của các bộ, ngành và các cơ quan, Chỉ thị số 20 - CT/TW đã phân định rõ trách nhiệm và cơ chế phối hợp của các cơ quan liên quan đối với công tác nghiên cứu, biên soạn, tuyên truyền, giáo dục Lịch sử Đảng. Trong đó:

- Ban Tuyên giáo Trung ương, có nhiệm vụ:

+ Định hướng tư tưởng.

+ Chủ trì, phối hợp với Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh, Ban cán sự đảng Bộ Giáo dục và Đào tạo và các cơ quan liên quan trong việc tuyên truyền, giáo dục Lịch sử Đảng.

+ Chủ trì, phối hợp với Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh, Ban cán sự đảng Bộ Giáo dục và Đào tạo và các cơ quan liên quan giúp Ban Bí thư nắm tình hình và hàng anwm báo cáo kết quả thực hiện Chỉ thị.

- Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh có nhiệm vụ:

+ Chủ trì phối hợp với các cấp uỷ, tổ chức đảng và cơ quan liên quan trong quá trình tổ chức nghiên cứu, biên soạn lịch sử Đảng.

+ Đôn đốc, kiểm tra, tổng kết công tác nghiên cứu, biên soạn lịch sử Đảng.

+ Thẩm định lịch sử đảng bộ, lịch sử cách mạng địa phương.

- Viện Lịch sử Đảng thuộc Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh là cơ quan chuyên môn đầu ngành, có nhiệm vụ:

+ Suu tầm, quản lý tư liệu, nghiên cứu, biên soạn lịch sử Đảng.

+ Chỉ đạo chuyên môn, hướng dẫn nghiệp vụ nghiên cứu, biên soạn.

+ Thẩm định lịch sử đảng bộ, lịch sử cách mạng các địa phương.

- Ban cán sự đảng Bộ Giáo dục và Đào tạo chỉ đạo đưa nội dung lịch sử Đảng lồng ghép vào nội dung giáo dục lịch sử dân tộc, giáo dục công dân trong hệ thống giáo dục quốc dân.

Việc xác định rõ nhiệm vụ và cơ chế phối hợp đối với các bộ, ngành và các cơ quan liên quan đã phân định rõ trách nhiệm, khắc phục tình trạng chổng chéo, góp phần nâng cao hiệu quả công tác Lịch sử Đảng.

* *

*

Để thực hiện tốt Chỉ thị số 20-CT/TW của Ban Bí thư Trung ương Đảng, nhằm nâng cao chất lượng nghiên cứu và giảng dạy Lịch sử Đảng, đòi hỏi mỗi cán bộ nghiên cứu và giảng dạy Lịch sử Đảng phải quán triệt những nội dung mới của Chỉ thị, nhìn nhận sâu sắc nội hàm của công tác Lịch sử Đảng nhằm đáp ứng yêu cầu của thời kỳ đẩy mạnh CNH, HĐH và hội nhập quốc tế.